

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev :
 „JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1 20, z dostavljanjem na dom K 1 50; s pošto celoletno K 20—, polletno K 10—, četrtletno K 5—, mesečno K 1 70. Za inozemstvo celoletno K 30—, :
Telefon številka 303.

Posamezna številka 6 vinarjev :
 Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neifrancirana pisma se ne sprejemajo, rokopolisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. :
Telefon številka 303.

Volitev župana.

Po dolgem času se sestane danes zopet občinski svet ljubljanski, v novi, zelo spremenjeni obliki sicer, ali sestane se vendarle in po dolgem času bo imela Ljubljana zopet — župana reprezentanta svoje avtonomije.

Bil pa tudi že skrajni čas za to, potrpežljivost ljubljanskega prebivalstva je prestala res težko izkušnjo in samo naši legendarni pohlevnost in poniznost se ima tirolski baron Schwarz zahvaliti, da ni nastal radi njegovih šikan vihar, ki bi nastal v vsakem drugem mestu.

No, Slovencev se ni treba bati nikomur, mi smo z vsem zadovoljni, radi se vdamo v božjo in — Schwarzovo voljo in zato je bilo ljubljansko prebivalstvo tiho in spokorno, bilo mu je vseeno, kdo gospoduje na magistratu, od nje ga izvoljeni župan, ali pa od vlade postavljeni komisar, kar se je videlo že iz tega, da je v dosti močnem številu glasovali pri občinskih volitvah za klerikalce, torej za stranko, ki jo povzročila vpeljavo izjemnega stanja v Ljubljani.

Osebnost nimanja proti vitezom Laschanu niti ni ničesar; bili bi neobjektivni, ako bi grajali njegovo delo, ker mož je pošten, in je, četudi Nemec, spoštoval tudi pravice slovenskega jezika na magistratu. Pravijo celo, da so hoteli v začetku nekateri magistratni uradniki govoriti z njim nemški, on jim je pa povedal, da je uradni jezik ljubljanskega magistrata slovenski. Simpatičen nam je že radi te res duhovite zafrikacije, ki je sicer sramotna za našo narodno zavest, ali je lep dokaz za to, da je bil vitez Laschan strogo pravičen in da je spoštoval običaje in pravila, ki jih je vpeljal na magistratu prejšnji občinski svet.

Ali mi ločimo osebo od stvari. Kakorkoli nam je g. Laschan lahko celo simpatičen, nam ni bila nikoli simpatična institucija vladnega komisarja na magistratu in zato bomo z veseljem pozdravili novega župana.

Tega voli novi občinski svet še-le danes, četudi bi ga imeli, da ni bilo klerikalne in Schwarzove hudobije, lahko že zdavnaj.

No, pa pustimo preteklost in pogledimo v bodočnost, ki leži pred nami in je zelo nejasna. V novem občinskem svetu ni močne večine, poleg 23 naprednjakov bo sedelo v njem 14 klerikalcev, 7 Nemcev in 1 socijalni demokrat. Narodno-napredni klub je sicer mnogo močnejši od vsakega posameznega drugega kluba, ali v celoti je slika naslednja: 23 naprednjakov proti opoziciji, ki ima v občinskem svetuskupno 22 sedežev!

Opozicija je močna in vemo tudi kaka je! V napadih na narodno-napredno večino bodo klerikalci in Nemci vedno edini, ker imajo eni in drugi skupni namen: uničiti narodno-napredno stranko in sicer klerikalci iz strankarskih Nemci pa iz narodnih ozirov, ker vedo dobro, da jim klerikalci niso tako nevarni, ker so narodni samo toliko, kolikor jim to dopuščajo oni, ki so nad njimi in ki niso — Slovenci.

Težko stališče bo imela narodno-napredna stranka, ker jo bo klerikalno-nemška opozicija močno ovirala v delu; ta opozicija ne bo oponirala samo radi stvari, temveč že samo zato, da oponira.

In vendar bo mogla vladati narodno-napredna stranka na magistratu, ako bo smoteno delala na korist občine in njenega prebivalstva, ker ako bo klerikalno-nemška opozicija ovirala delo, samo da ga ovira, ako bo oponirala samo da oponira, si nakopile težko odgovornost na glavo in ji ne bo lahko prihodnjic stopiti pred volilce.

Opozicija je potrebna in prejšnji občinski svet ni bil za nas noben vzor ravno za to, ker v njem ni bilo nobene opozicije, ker tam, kjer so mnenja nasprotna, se pojmi bistrijo, tam pa, kjer so vsi enih misli, se vrši vse bolj mehancično.

Opozicija je dobra in koristna, ali je veliko vprašanje, ako shvati sedanja opozicija v obč. svetu ljubljanskem pravilno svoj položaj, ako bo stvarno oponirala tam, kjer bo to potrebno, ali bo pa samo razsajala — z edinim namenom, da razsaja in samo iz tega vzroka, ker ni ona v večini.

Kolikor poznamo naše klerikalce, bo najbrže to poslednje, ker oni imajo o pravicah večine drugo teorijo tam, kjer so sami v večini in drugo teorijo zopet tam, kjer so v manjšini in zato se bojimo, da se bo v obč. svetu več govorilo, kot — delalo, vendar je pa tudi to boljše od dosedanjega izjemnega stanja in zato pozdravljamo današnjo otvoritev ljubljanskega občinskega sveta v pričakovanju, da bo današnji izvolitvi župana sledila kmalu tudi — njegova potrditev.

LEVIATAN:

Kjer ima duhovnik besedo ali Jezuitska republika.

(Iz češke „Svobodné Misl“.)

K otvoritvi ljubljanskega občinskega sveta.

Vsaka mišljenska smer z jasno načrtanim programom predstavlja gotov nazor na življenje, oziroma — če hočete — stremenje, preosnovati človeško družbo na temelju gotovih, natančno določenih načel, ki sledijo iz dotičnega nazorja na svet. Takemu stremljenju bi ne bilo ugovarjati. Vsak, tudi konzervativni smer ima pravico do priznanja in respektiranja. Predpogoj je seve ta, ali je program odkritosrčen in pošten, z drugimi besedami: program mora biti izražen glede svojih utemeljevanj in namenov jasno in natančno, resnično. Dalje ne sme biti program neren. t. j. ne sme biti le plašč za pokritje egoističnega stremjenja, in pridobljene moči se ne sme zlorabljati v postranske ali samopasne namene. Če odgovarja kaka mišljenska smer tem pogojem in če odgovarja danim razmeram, potem sploh ni mogoče preprečiti njene udeležitve v življenju, vsaj ne za dolgo časa. In tako nastalo stanje bo stanje, ki odgovarja resničnim potrebam človeške družbe.

Takšna mišljenska smer je tudi rimskokatoliška cerkev. Njen program je evangelij ljubezni, katerega je oznanjal plemeniti sanjač Jesus iz Nazareta. Iz tega evangelija zajema rimskokatoliška cerkev utemeljevanje svojega obstoja in vdejskovanje tega nauka ljubezni v življenju proglašja za svoj cilj.

Če je že kdaj kaka smer dosegla tako moč, da bi bila mogla svoj program uresničiti, je bila to gotovo ta cerkev. Dosti je znana njena moč v srednjem veku, ko je Rim zapovedal celemu svetu tako, da je uničeval svoje nasprotnike že s samo besedo — s prokletjem in izobčenjem iz cerkve.

Toda ravno narobe je bilo tedaj, ko je bila cerkvena oblast skoraj neomejena, notranje stanje takšno, da se je že tedaj začelo razpadanje, ravno zato, ker so se dejanja popolnoma ločila od nauka.

Mogoče se mi bo ugovarjalo, da so zakrivali zanemarjanje naloge, katero je cerkev baje prejela, razni posamezniki, duhovniki ali papeži, ki so se pregrešili proti uradu in poklicu; dalje, da je bilo človeštvo že „pokvarjeno

od civilizacije“, in pa da so onemogočali ali otežkočali cerkvi izpolnjevanje njene naloge predstavniki posvetne oblasti.

Ti ugovori so prazni. Predstavniki učeče cerkve, torej glavni činitelji so ravno duhovniki in papeži; in če so ti ničvredni, je tudi cerkev ničvredna, ker slab duhoven ne more in tudi ne bo izpolnjeval še tako lepih nauk. Izgovor na civilizacijo je neroden, ker ne kviri civilizacija ljudi, temveč ljudje civilizacijo. Pritoževanje na predstavnike posvetne oblasti je istotako neutemeljeno, ker je bila cerkev najbolj pokvarjena ravno tiste čase, ko je imela največ vpliva in oblasti.

Toda neutemeljeni so ti ugovori tudi zato, ker se cerkev ni držala svojih lastnih naukov niti tedaj, ko je mogla delati za svoje nauke pod nenavadno ugodnimi okoliščinami. Dokaz tega je nastanek, razvitik in konec republike, katero so jezuiti ustanovili sredi južnoamerikanskih pragozdov na ozemlju republike Paraguaya, in katero so vzdrževali poldrugsto let. Lahko trdimo, da cerkev ves čas svojega obstanka do današnjih časov še ni imela tako lepe priložnosti za ustvarjanje takšne človeške družbe, ki bi bila odgovarjala evangeljskemu duhu in učenju cerkve sploh. A če cerkev ni mogla tega ideala uresničiti, ali pa celo ni hotela tega storiti, potem je pa izgubila vsakršno ekzistenčno opravičenost.

Paraguay je dandanes ena izmed številnih južnoamerikanskih republik ter leži skoraj na sredi Južne Amerike, severno od kraja, kjer se zlivajo skupaj veletoki Paraná, Paraguay in Pilcomayo in tvorijo veletok La Plata. Je to zelo obširna država, ki ima pa zelo malo prebivalcev (okrog 700.000). Glavno mesto je Ascension z 30.000 prebivalcev.

Deželo so se osvojili Španci na začetku 16. veka. Tedaj so prebivalci tam Indijanci plemena Guarani, ki ki so se odklovali med drugimi plemeni po svoji že dosti razviti kulturi. Po nekod so gojili celo že poljedelstvo, čeprav še primitivno. S prihodom krščanskih Špancev in Portugalcev se je pa položaj mahoma spremenil: iz svobodnih otrok narave so postali Indijanci v kratkem času sužnji. Čeprav je želela vlada v Madridu, da bi se ravnalo z Indijanci po človeško ter da bi se jih pridobilo za kulturo in krščanstvo, so se vrgli novi priselenci, večinoma izmedek človeške družbe, kot divja zver na nesrečne Indijance. Prirejali so nanje v pravem pomenu besede love in delali iz ujetnikov sužnje. Da, celo to se jim je odrekalo, da so ljudje. Papež Pavel III. je šele l. 1537. potrdil, da je Indijanec tudi človek, in l. 1538. je odločil cerkveni zbor v Limi (Peru) po dolgih posvetovanjih, da imajo Indijanci dosti razuma, da morejo postati vredni zakramentov katoliške cerkve! Razume se pač samo po sebi, da Indijanci, dosedaj navajeni na svobodno življenje v svobodni naravi, niso kazali mnogo smisla za takšno civilizacijo in z njo spojeno krščanstvo, temveč da so se vsak čas upirali, seveda brezuspešno. Vsak upor je bil barbarski zadržan in že je bilo videti, kot da se bliža uničenje Indijancev. Tedaj so pa prišli v Južno Ameriko očetje jezuiti, katerih red je bil šele nedavno pred tem ustanovljen. Videli so, da so prišli prepozno: najlepše kraje v deželi in duševno vskrbo so namreč imeli v rokah razen posvetne duhovščine franciški in drugi redovi. Toda jezuiti niso obupali; začeli so delati v imenu človekoljubja opozicijo proti barbarskemu ravnanju z domorodci ter s svojim vplivom pri dvoru dosegli, da jim je bilo poverjeno vzgajati Indijance za civilizirane ljudi. Začeli so s svojim delom l. 1610. ter ustanovili tekom časa 31 krajev, t. zv. reducciones, izmed katerih so šteli največji za ča-

sa svojega največjega razvitka do 30.000 domorodcev. Vsega skupaj je imela jezuitska država ob svojem propadu l. 1768. okrog 150.000 prebivalcev, samih domorodcev, ki so bili pod vladjo okrog 100 jezuitov — belcev.

V državno-pravnem oziru je bila jezuitska republika po imenu španska naselbina, stoječa naravnost pod kraljevsko oblastjo. Bila je torej izvzeta iz pravomočja naselbinskih uradov ter plačevala, oziroma bi bila morala plačevati od vsakega prebivalca gotov davek. Sicer je bila pa, posebno glede notranje uprave, popolnoma neodvisna ter je znala, kot bomo videli, svojo samostojnost odločno braniti.

Najbolj bo nas zanimala notranja uprava in ustava, potem pa posebno družabne uredbe v tej državi. Omenil sem že, da v celi državi razen od 150 jezuitov — belcev ni bilo prav nič drugih prebivalcev razven Indijancev. Ostani belci so imeli prihod prepovedan, in so bili puščeni v državo le izjemoma koto gostje, pa še to le za kratko dobo in s posebnim dovoljenjem. Vsaki naselbini je načeloval župnik, ki je bil vrhovni poslarar sebi poverjene redukcije, katero je upravljal posebno v gospodarskem oziru. S prebivalstvom se je stikal osebno kar najmanj, da večinoma sploh ne, ker so znali guaremski jezik le izjemoma.

Iz slovenskih krajev.

Slov. Bistrica. 13. decembra ob 5. uri pop. nastal je v hiši Makul v Slov. Bistrici, Poljska ulica 158, ogenj, poslopje in vsa premičnina v stanovanju je zgorela. Sumi se, da je požar nekdo zanetil. — Dr. Siegfried Janeschitz je prevzel dne 15. t. m. pisarno odvetnika iz Lotharja Mithleisen. Kakor je iz imena razvidno, je ta novi odvetnik seveda pristen Nemec. Mi Slovenci imamo pač dovolj svojih kompetentov, a prepuste to mesto — Nemcu oziroma odpadniku. —

Veržej pri Križevcih (Staj). Dvonadstropna stavba salezijskega zavoda je gotova. V njej bo tudi gospodarska šola.

Ljutomer. Za volitve v komisijo za osebno dohodnino se Slovenci v Ljutomeru in okolici niso zmenili, zato smo brez zastopnika vsled lastne krivde. In potem se vedno pritožujemo nad krivicami, namesto da bi začeli resno delati. Zakaj imamo obe politični društvi, ali spita?

Celje 15. t. m. zjutraj je umrl tu stari meščan Jakob Mastnak v 97. letu svoje starosti.

Slov. Bistrica. Opekarno Lunder-jevo je kupil češki tovarnar R & K Ježek iz Blanskega (Morav.) Zopet eno slovensko podjetje več. —

Požar. V petek dne 15. t. m. ob 2 uri popoldne je gorelo pri sv. Martinu v Rožni dolini pri Celju. Na kraj požara je prišla celjska požarna bramba, a ni mogla vsled pomankanja vode nič opraviti, skušala je rešiti, kar se je dalo.

Rimske Toplice. (Zgradba mostu). Pred kratkim se je vršila kolavdacija mostu čez Savinjo pri Rimskih Toplicah. Most je železobetonski in veže kolodvor s kopalščem. Dolg je 110 m, visokost znaša 10 m. Kolavdacija je pokazala, da je most solidno izdelan. Stroške stavbe sta prevzela gg. Rudolf in Karol Uhlisch, posestnika kopalšča v Rimskih Toplicah.

Laški trg. Odkar je prešla delniška pivnica edina slovenska gostilna, v last Slovenca g. dr. Kolšeka v Laškem trgu, je tudi za nas Slovence izgubljena. Sedanjemu najemniku slovenska govorica smrdi ter gostom, četudi ga slovensko nagovorijo, seveda vedno vsiljuje blaženo nemščino. Vprašamo Vas g. dr. Kolšek, ali mislite v tem oziru kaj ukreniti, da se takaj razmere spremenijo?

Zakričala je Bertranda, ki ni bila mrtva, nego je nezavestna. Ko je začutila lučaj, se ji je vrnilo življenje za kratek hip; in zbrala je poslednje moči ter zaklicala še enkrat na pomoč!...

Franc in Henrik sta šla po prstih do vrat, za katerimi je spala Marija. Nekaj časa sta gledala mlado ženo oddaleč; nato sta se umaknila kakor domenjena ter zaprla vrata za seboj. Oba sta čutila, daje prišel trenotek, ko se morata izjaviti enkrat za vselej; zavedala sta se, da utegne eden izmed njiju zapustiti to hišo kot bratomorilec. Franc je meril brata s plameničim očesom; Henrik je povešal glavo in škilil nanj od strani.

»No,« je zarenčal Franc nenadoma, »zdaj se lahko spraviš!«

Renčanju je odgovoril grohot. Henrik se je vzravnal, rekoč:

»Da; ali s pogojem!«

»Strela nebeska! S pogojem! S kakim! Govori! Ne molči! Poberi se! Poberi se, izdajalec in krivopriizežnik! Ali si pozabil, kaj si prisegel? Prisegel si, da mi jo pustiš! Jaz sam sem tu gospodar! Poberi se!«

»Pojdem!« je dejal Henrik in se obrnil proti stopnicam. »Pojdem; naravnost h kralju. H kralju, ki že teden dni išče hčer nadsodnika Croixmarta, ubitega v negovi službi! In mi zakličem: Sire, v tem trenotku posiljuje moj brat Franc siroto, ki o iščete, da jo počastite in nagradite namesto njenega očeta! In jutri bo vedela vse plemstvo, kako zna kralj francoski po svojih sinovih častiti in preskrbovati hčere služabnikov monarhije, padlih v zvesti službi!... Tako porečem očetu!«

Henrik je hotel oditi.

(Dalje.)

LISTEK.

Nostradamus.

Tretje poglavje.

SIN NOSTRADAMA.

I.

Brata tekmeča.

Kljub pozni uri so se odprla v Louvru vsa vrata pred grofom d' Albon de Saint-André, ki je naglo krenil v salon, kjer sta čakala princa. »Messeigneurs,« ju je nagovoril poštenjak, »zdaj lahko prideta.«

Henrik je nrebledel kakor smrt; saj je bil izgubil tisto strašno zrebanje! Zarenčal je kakor tiger, ki mu jemlje plen in se obrnil, hoteč oditi; toda Franc je vprašal z odločnim glasom:

»Ali je nevarnost?«

»Eh!« je menil Saint-André. »Za vsak slučaj je pač najboljše, da smo štirje; monseigneur daphin stori prav, ako povabi svojega visokega brata na ta izlet.«

Henrik je stopil k d' Albonu in zamrmral:

»Lopov!«

»Nikarte, monseigneur; saj vam hranim vaš delež!«

Franc se je približal bratu, pogledal mu v oči in dejal:

»Na pot tedaj, na pot!«

Henrik je čutil, da se mu jeze lasje na glavi. Tudi nizka strast je strast! Telo in duša sta mu ječala od bolečine. Franc je videl to obotavlanje in zarohnel:

»Prisegel si mi pomoč. Na pot!«

»Ne!« je zahropel Henrik.

»Napot, Henrik, na pot! Če ne, se ti kolhiem pri Bogu, da te že jutri ovadim zbranemu dvoru kot izdajalca.«

»Naj bo!« je zaječal princ Henrik, ki se mu je mešalo od groze. »Toda preklinjam te, brat, ki me siliš držati prisego, storjeno v blaznem trenotku!«

Z mračno in molčečo naglico so se odpravili vsi trije in šli nemo tja do ulice Tisseranderie. Saint-André je odprl vrata in se umaknil s poklonom. Princa sta vstopila. Na vrhu stopnic se je prikazal Roncherollesov razburjeni obraz.

»Kdo sta ta dva?« je viknila prestrašena Bertranda.

»Molči, baba!« je zarenčal Saint-André.

»Kaj! Molčim naj!« je bevsknila Bertranda.

»In vi hočete biti prijatelj gospoda Renolda? Ohe, ohe! Kam gresta?«

Zaprla je princema pot. Roncherolles je prihajal po stopnicah, stiskaje ustnice.

»Nikamor ne pojdeta,« je kričala gospa Bertranda. »Kdor vdira ponoči v tujo hišo, ni kavalir!... Gori! Tatovi! Razbojniki! Morilci! Pomagajte, ljudje božji!...«

Zaslišal se je presunljiv krik; sledilo mu je hripavo ječanje. Gospa Bertranda se je zgrudila po tleh: Roncherolles je bil prišel od zadaj ter ji zasadel bodalo do ročnika med pleča.

»Izvolite naprej, messeigneurs!« je rekel morilec.

Princa sta drug za drugim prestopila truplo in šla navzgor. Ko je dospel Franc na vrh stopnic, se je obrnil in dejal, kažoč na truplo uboge starke:

»Spravita tole takoj s poti. Kier biya smrt, tam se ni dobro muditi.«

Roncherolles in Saint-André sta se priklonila do tal.

»Kam jo poneševa?« je vprašal Albon tovariša.

»V Seino!« je odgovoril Kajetan.

Težkih nog sta šla Roncherolles in Saint-André po trgu Grève; breme, ki sta ga nesla v Seino, se jima je zdelo silno težko.

»Težka je, babnica vražja,« je dejal Saint-André, ko sta dospela na breg reke, položila truplo na tla, in si oddehnila, kakor dva ponočna grobokopa, ki nabirata novih moči. »Grd posel sta nama naložila najina dična gospodarja.«

»Izboren posel!« je zarenčal Roncherolles.

»Kraljeva sinova sta odslej najina zaveznika in — sokrivca!«

Seina je tekla mirno, s tihim, svilnatim mrmranjem. Pariz je spal. Zanesla sta truplo v enega izmed čolnov, pripetih na bregu. Roncherolles je prijel za vesla; Saint-Andréje prerezal vrv z bodalom. Sredi reke se je čoln ustavil. Saint-André je obesil truplu s pomočjo čolnove vrvi težek kamen za vrat. Vse to se je godilo brez sočutja, brez groze, brez kesanja.

»Ali si gotov? ... Ena! Dve! Tri!« je komandiral Roncherolles ter izpustil zavihteno truplo, ki se je pogreznilo v vodo in izginilo v globini.

Strašen krik je raztrgal nočno tišino. Roncherolles in Saint-André, stoječa v svojem čolnu, sta prisluhnila in se krčevito oprijela drug drugega. Zobje so jima šklepetali.

»Ali si slišal?« je jeknil Saint-André.

»Da! Ravno ko je padlo truplo v vodo!« je dejal Roncherolles drgetaje.

Dolgo molčanje. Čoln je drčal po vodi.

»Kdo je zakričal?« je dahnil Saint-André.

In Roncherolles je odgovoril mračno:

»Kdo ve?«

Dr. J. Motta.

Dr. L. Ferrer.

DNEVNE VESTI.

Bliža se novo leto, ki je najpripravnejši čas za naročanje listov in za to prosimo vse naše prijatelje, ki vedo ceniti velik pomen neodvisnega naprednega dnevnika, da nam pridobijo med svojimi znanci novih naročnikov, ki so edina naša opora. Drugi listi imajo za sabo stranke in kapital, mi pa nimamo za sabo nikogar in ničesar — in bolje je tako, smo vsaj na vse strani neodvisni, nimamo nikjer vezanih rok, naše besede so vedno izraz našega prepričanja, radi česar je „Jutro“ tudi postalo tako priljubljeno povsod po Slovenskem in zato smo trdno prepričani, da nam tudi začetek 1. 1912 prinese lepo število novih naročnikov in da nam ostanejo zvesti tudi vsi sedanji naši naročniki. Naši prijatelji v tem oziru lahko veliko storijo in upamo, da bodo tudi storili.

Kaj nam prinašajo klerikalni poslanci z Dunaja? Sobotni „Slovenec“ pravi: „Poslanci S. L. S. so si v zadnjih letih s svojim odločnim nastopom, vsled mase volivcev, ki stoji za njimi in zelo premišljeno politiko pridobili tak ugled kakor ni enakega v prejšnjih časih uživalo nobeno zastopstvo slovenskega naroda v parlamentu. Zato naši poslanci tudi vedno kaj za naše dežele dosežejo“. Lep slavospev je to, ali s čem je on opravičen? Kaj so klerikalni poslanci dosegli, odkar so takorekoč izključni zastopniki slovenskega naroda? Nemško gimnazijo v Ljubljani, Elsnerja in še mnogo drugih pridobitev — za Nemce dar, odkar ima Avstrija ustavo, nismo bili tako brezpravni, kot smo od onega časa, odkar je S. L. S. takorekoč izključna zastopnica slov. naroda v državnem zboru, in treba je res velike doze predrznosti za pisarje takih slavospevov klerikalnim poslancom, kot jih piše „Slovenec“.

Slovenski uradni list za Kranjsko naj nam preskrbi klerikalci, ki vladajo v deželi, ker je res pravi škandal, da izhaja uradni list dežele, v kateri je 96 odstotkov Slovencev in komaj 4 odstotki Nemcev, v — nemškem jeziku! Deželno-zborna absolutna večina bi to že lahko dosegla, ko bi le hotela, ali naši klerikalci se znajo samo bahati, ne storijo pa ničesar. Nemški uradni list je izzivanje 96 odstotkov kranjskega prebivalstva in tako izzivanje ne bi smelo biti dovoljeno!

Ljubljanski kazinoti razvijajo v svojem revolverskem graškem organu svoj komunalni program in se zadirajo posebno v one zneske, ki jih določa ljubljanski občinski svet za slovenske narodne namene, češ, da je to „pristranost“. Kakor so ljubljanski kazinoti že predrzni in nesramni, bodo morda celo zahtevali, da bi ljubljanska občina podpirala nemški „šulferajn“, da bi dobil kak ljubljanski trg Bismarckovo ime in da bi vsjela na ljubljanskem magistratu — frankfurtska! Vsega so zmožni naši Nemci in nemčurji in gotovo bodo res poskušali večkrat — osmešiti se.

Naša sodišča. Kakor smo izvedeli, se je interpeliralo na ekscelenco gospoda justičnega ministra radi postopanja sodnika dr. Rakovca v Slov. Bistrici. Tam je nameščen kot kazenski

sodnik neki Rakovec, ki si prizadeva, odpraviti pri tamkajšnjem sodišču slovensko uradovanje. Zakaj to dela, ve prebivalstvo, med katerim kroži istinita vest, da se je zavezal nemškemu Volksratu, da postane renegat in le pod pogojem, če bude sodnikom imenovan. Vse izpovedbe prič, četudi slovenske, se drotokolirajo nemško in generalije elovenskih zatožencev in prič se zabeležijo v nemščini. V zadnjem času postal je neverjetno predrzen. Dne 4. t. m. je prepovedal svojemu pisarniškem uradniku Marku Rakušu govoriti v njegovi navzočnosti slovenski in je smatral to za predrznost, ker je govoril Rakuš v njegovi navzočnosti z dr. Lemežem in pismonošem v slov. jeziku. Dr. Rakovec, dasi rojen Slovenec je postal najhujši renegat! Ko je čital notico o napadu v slovenskih listih šel je takoj v gostilno gospe Krulc, kjer obeduje pisarniški uradnik Rakuš in ga naravnost obsodil kot pisca onega napada. V prisotnosti več gostov je nad njim vedno hujše kričal, se obnašal sodnikovemu stann neprimerno in mu preti z ovadbo na predsedništvo okrožnega sodišča. Vsi pričujoči so bili nad surovim postopanjem ogorčeni. Ker tako postopanje škoduje ugledu avstrijskih sodnikov, dovoljujemo si vprašati njih ekscelenco: 1. Ali je vaši ekscelenci znano, vedenje kazenskega sodnika dr. Rakovca? — 2. Kaj namerava ukreniti ekscelenca, da se ne pusti nekaznovano takšno postopanje sodnika, ki (v tem slučaju) le škoduje stanovskemu ugledu sodnikov? —

Afera Kornelij vitez Gorup Dne 12. t. m. seje vršila na tržaški deželni sodnji velezanimiva obravnava proti Korneliju vitezu Gorupu, občeznanemu milijonarju, radi oduševstva in sestave napačnega dokumenta na škodo bratov Ivana in Frana Gombač. Kolikor je razvideti iz obtožnih aktov, je stvar precej zavozeljana. V zadnjih državnozborskih volitvah ter obče znan kot »Kralj sv. Jakoba« je imel inkasirati od obtoženca viteza Gorupa hipoteko 60.000 K, ter je hotel vporabiti to svoto, da bi poravnal dolž 43.000 K bratoma Ivanu in Franu Gombaču in obenem inkasiral 8000 K v gotovini. Gorup je bil temu načrtu naklonjen, toda zahteval je od bratov Gombač menico v znesku 53.000 K pod sledečimi pogoji: 1. Proti vplačanju 40 tisoč kron od svoje strani pri Jadranski banki in sicer na svoje ime in na ime Gombačev. 2. Proti vplačanju 13.000 K od strani bratov Gombač pri istem zavodu in pod istimi pogoji. 3. Proti vplačanju 6% obresti v naprej za eno četrtletje od cele svote 53.000 K in četrt odstotkov provizije na obrestih. 4. 270 K za cenitev Stolfovih nepremičnin, 235:15 K za pravne stroške, 2600 K provizije Andreju Stolfi in 1029 K za razne druge stroške. Vsled te pogodbe brata Gombač nista mogla uporabljati niti svojih vložnih 13.000 K, niti onih 40.000 K, vložnih od Gorupa, ki bi morale predstavljati Gombačovo terjatev proti Stolfi. Brata Gombač sta morala dalje plačevati 6% obresti od 53.000 K. Ko je Stolfa »faliral«, ju je Gorup, ki se je izjavil za upnika Stolfe za 57.000 K tožil v plačilo namišljenega dolga. Tekom obravnave, kateri je prisostvovala mnogo občinstva, je bilo doganjano, da sta bila brata Gombač primorana

sprejeti pogodbo. Ker pa sta zavlačila vplačanje 13.000 K, je Gorup od njiju zahteval obveznico, da ne smeta obtežiti lastnih nepremičnin, dokler ne bo dolg poravnán. Vrh tega se je Gorupu dan pred izdajanjem te obveznice posrečilo iztisniti od bratov Gombač drugi dokument — namreč fiktivno priznanje, da sta dobila posojilo 53.000 lir in obenem odvisno garancijo za vsako škodo, ki bi nastala vsled eventualnega finančnega poloma Stolfe. Slednjič pravi obtožba, da se je dokazalo, ko je Stolfa v istini »faliral«, kakor da bi bil Gorup še vedno in zopet nepokrit proti Stolfi za več nego 57.000 lir in da je pod to pretvezo tožil brata Gombač za celo svoto 53.000 K. Obtoženca je zagovarjal odvetnik dr. Ribar. Kot priče so bili poklicani: brata Gombač, Andrej Stolfa, dr. Gregorin in še par drugih. Brata Gombač sta vstrajala pri svoji trditvi in še dodala, da sta vsled »honetne operacije« Gorupove finančno poražena kljub temu, da sta dobila 13.000 K v gotovini ter od enem rešila onih 13.000 K, vložnih pri Jadranski banki in to zadnje le vsled kazenske ovadbe. Andrej Stolfa je v kratkih besedah podal nadaljna pojasnila in še dostavil, da je Gorup nekoč pri neki finančni transakciji v znesku 300 tisoč K imel dobička od njega 130.000 K. Dr. Ribar se je sicer trudil, kolikor se je pač dalo, razbremeniti obtoženca, sklicuje se na dejstvo, da sta bila brata Gombač deloma oškodovana in je obenem skušal dokazati, da je bila operacija Gorupa povsem korektna. Toda sodnja je bila drugega mnenja ter je razsodila v nasprotnem smislu. Priznala je Kornelija viteza Gorupa krivim zločina oduševstva in ga obsodila na mesec dni strogega zapora, poostrelega z dvema postoma, v globo 800 kron ter v plačilo vseh sodnih stroškov.

Sprememba posesti. Grad Novocelje pri Celju, lastariga Salma Reifferscheidta, je kupil konvent usmiljenih bratov iz Gradca.

Občinske volitve v Sv. Križu pri Kostanjevici. V ponedeljek, dne 12. t. m. so se vršile v Sv. Križu pri Kostanjevici občinske volitve, pri katerih je bil kaplan Jakob Fatur poražen. Boj je bil tako ljut, kakršnega Sv. Križ še ni videl. Ves kaplanov aparat je bil na nogah noč in dan. Spovednica je delovala, kakor še nikdar. Toda vse skupaj ni nič pomagalo. Fatur je namreč obračal, a volilci so obrnili. Kaplan je vedel, kaj ga čaka in zato je napel zadnje moči. Pobiral je pooblastila od hiše do hiše in končno sklical še shod, na katerem je udrihal čez gostilničarje, trgovce in obrtnike, kar se je dalo. Najbolj je napadal trgovca in posestnika Jos. Kodriča, češ da je liberalec, brezverec in zato ne sme priti v odbor. Ker pa ljudstvo pozna g. Kodriča kot zavednega, poštenega in dobrega kmetovalca, ga je volilo in tudi izvolilo. Naprednjaki sicer niso zmagali na vsej črti, a spravili so v občinski odbor moč, ki imajo pri občanih veliko zaupanja in bodo klerikalcem gledali pošteno na prste. Večina odbornikov je sedaj naprednih, prihodnjč čaka klerikalce popoln poraz.

Osvrednja banka čeških hranilnic v Pragi in njene podružnice v Brnu, Lvovu, Černovicah, na Dunaju in v Trstu, Piazza del Ponterosso št. 2 bodo izplačevale od 27. tek. meseca naprej brez vsakega odbitka in provizije dospele izrežbane komade in polnetne obresti 4 1/2% in 4% zastavnih listov Deželne banke kraljevine Galicije in Vladimirja z veliko vojvodino Krakovsko. Dosedaj se nahaja v prometu za K 101,717,400 — zastavnih listov in 102,389,000 — 4% zastavnih listov.

Ciril-Methodova šola v Trstu. Ker nam je iz kroga staršev došlo poročilo, ki na zadnjo našo notico odločno brani C. M. dekliško šolo na Acquedottu proti zadnji naši notici v tej zadevi, da bi tam vladale take razmere — konstatiramo še enkrat, da te razmere ne vladajo na dekliški šoli na Aquedottu, temveč izključno na dekliški šoli šolskih sester pri Sv. Jakobu. Kakor čnemo, je vodstvo Družbe takoj poskrbelo, da se ugodni staršem!

Poštni promet za Božič in Novo leto. Ker se za praznike poštni promet silno pomnoži, so se ukrenile pri glavni pošti te-le odredbe: Dne 18. do 24. t. m. se bodo raztegnile uradne ure pri predaji pošiljatev vožne pošte od 8. ure zjutraj do 7. zvečer. Občinstvo se zato nujno opozarja v svojem lastnem interesu in pa, da olajša poslovanje, da odda pošiljatev kolikor mo-

goče že v dopoldanskem času ali vsaj kmalu popoldne, da se jih bo dalo še tisti dan odpraviti. Da se bo poštna manipulacija hitreje in lažje razvijala, je priporočati, da se pošiljatev njih obsežnosti, teži in transportni daljavi primerno, trdno in trpežno zavijejo in da je naslov natančen in razločen (če je treba ime ulice, hišna številka, nadstropje, številka vrat). Naslov bodi zapisan neposredno na svoj sam, če pa to ni mogoče, ga je prišiti na pošiljatev ali pa trdno in sceloma prilepiti nanjo, nikakor pa ne samo pripečati. Priporočati je tudi, da se dene v pošiljatev še en, popolnoma enak naslov, ker se jo na ta način lahko odpošlje tja, kamor je namenjena, tudi tedaj, če je zunanji naslov odletel ali če se je zbrisal. Taka pošiljatev se odpre in poišče v nji drugi naslov. Zeleti je tudi, da stranke spremnice pravilno izpolnijo in vsebino natančno označijo, da se izognejo pri predaji vsakterim neprilikom. Posebno se opozarja na pošiljatev, ki so podvržene užitnini. Pri takih pošiljatev, ki grejo v mesta, kjer je uvedena užitnina, kakor Dunaj, Praga, Gradec, Trst itd., je priporočati, da se na naslovni strani pošiljatev same, in na spremnici označi vsebino v tistih množinah, (kilogrami, litri, komadi), po katerih se zaračunava užitnina, da gre tako tudi poslovanje pri odmeri užitnine hitreje izpod rok. Da se tudi dospele pošiljatev ročneje dostavljajo, se stranke nujno naprošajo, da dostavljajca čim hitreje in brez zamude časa odpravijo s tem, da oddajne listke hitro podpišejo in pristojbino z drobižem poravnajo, ker menjavanje večjih bankovcev dostavljajca silno zamudi, najmanjša zamuda pa na splošni promet neugodno vpliva. Za pošiljatev do 5 kg je dostavnina 10 vin., za težje 20 vin. Če gre k eni spremnici po več paketov, je plačati dostavnino za vsakega posebej. Če poravna pošta užitnino za stranko, plača za to prejemnik 20 v pristojbine za vsak paket. Končno se opozarja občinstvo še na to, da ne gre prilepljati na dopisnicah in razglednicah dobrodnelnih in drugih varstvenih kolekov na postor, ki je odmerjen naslovu, ker se sicer take pošiljatev smatrajo za pisma, ki morajo biti kot taka frankirana, pa mora zanje plačati naslovnik naknadno poštnino.

Napredni Slovenci na Štajerskem proti obstrukciji v štaj. deželnem zboru. Izvrševalni odbor „narodne stranke za Štajersko“ je imel 15 t. m. zvečer sejo. Po temeljiti razpravi je vodstvo narodne stranke sklenilo, da je stroga opozicija slovenskih poslancev na stvarni podlagi samoobsebi umevna stvar. Ker so z odgovoditvijo štajerskega deželnega zbora neposredni vzroki slovenske obstrukcije odpadli in ker je nevtralen delovni program, katerega hoče vlada deželnemu zboru za prihodnje zasedanje predložiti, Slovencem nekako sovražno postopanje izključuje, je izvršev. odbor „narodne stranke“ prepričan, da nadaljevanje obstrukcije v štajerskem deželnem zboru ljudstvu v gospodarskem cizru le škoduje.

O. BERNATOVIC

Ljubljana. — Mestni trg št. 5. — Ljubljana. Velikanska zaloga narejenih oblek za gospode, gospe in otroke. Nizke cene, solidna postrežba.

„Ideal“. Spored za ponedeljek dne 18. decembra: Popoldanski spored: „Tunis in Tunezija“. (Zanimiv naravni posnetek.) — „Toto ne dobi vina.“ (Jako komično.) — „Lov na bele čaplje.“ (Prekrasni naravni posnetek.) — „Njen mladostni prijatelj.“ (Ameriška drama.) — „Slavna rešitev.“ (Jako komično.) — Večerni spored ob 7., 8. in 9. uri: „Lov na bele čaplje.“ (Prekrasni naravni posnetek.) — „Strahovi.“ (Velika socialna drama v dveh dejanjih.) — „Slavna rešitev.“ (Jako komično.) — Od torika 19. do četrtega 21. decembra: „Obleganje Calaisa“. (Zgodovinska slika v barvah, natančno po zgodovinskih poročilih in ob sodelovanju čez 1000 oseb. — Edino svoje vrste.)

Književnost in umetnost.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek zvečer gostuje operna in operetna pevka gospa Irma Polakova v ulogi Angéle v opereti „Grof Luksemburški“. Predstava se vrši za parlože, sicer izven abonementa. Uloga Angéle,

Sence jutra.

Ruski spisal M. Arcibašev. — Prevel Anton Melik.

»Zakaj pa?«

»Tako...« je turobno odgovorila Liza in ga naenkrat plaho in ganjeno-nežno prišla za roko.

Korenjev je zmignil z rameni.

»Čudna si danes...« je rekel. »No, kakor hočeš.«

Liza je tiho izpustila njegovo roko, zroč v tla, nato je vstala, si oblekla jopico in pogledala na Korenjeva.

»Hvala ti, da si prišla...« je rekel Korenjev, sam ni vedel, zakaj.

Liza je vzdihnila in zaprla duri. Korenev je slišal, kako je gospodinja v prednji sobi zagodrnjala za njo.

»Taka vlačuga... in celo gospodična, kur-sistka!«

XI.

Liza je šla po ulicah. Že se je mračilo in prižigali so svetilke. Šla je hitro in lahko, nekoliko sklonjena naprej, in gledala na mokre ploče tlaka. Nekdo jo je prehitel, in majhen bel pišček se jej je zapletel pod nogo. Liza se je zdržnila in naglo povzdignila oči.

Spredaj je šel počasi majhen gimnazijec, v sivkastem plašču in veliki čenici. Razposajen bel pišček je tekel zadaj, spreminjal vsak trenutek hitrost in se zadeval gimnazijcu ob nogo.

Nenavadno toplo in nežno čuvstvo je kakor val zalilo Lizi srce, in oči so se ji zameglele. Bo-lestno jasno se je spomnila Serjože in piščka doma. In čuvstvo moreče zapuščeniosti se je umaknilo gorečemu čuvstvu nežnosti in radosti. Okrenila se je od svoje poti in šla, sama ni ve-

děla zakaj, za gimnazijcem in njegovim belim piščkom. Tako so šli dolvo, in ves čas je bilo Lizi zdaj žalostno, zdaj lahko in toplo, in pozabila je na to, da je treba iti domov. Krepko je pritisnila muh na prsi in ni pustila oči od maledga, sivlega plašča in široke, velike čepice nad rožnatimi, v stran strlečimi ušesi. Od časa do časa se je ozrl gimnazijec in začudeno gledal na visoko, polno gospodično, ki mu je sledila tako neomajno. Ona se mu je nasmehnila plaho in komaj opazno; a on se je zopet okrenil in kričal, hotoč dokazati svojo nezavisnost, s piskajočim glasom:

»Farsik, sem... kam bežiš!... Čakaj, jaz ti pokažem!...«

Farsik je preplašeno nastavljal bela ušesa, zavil rep v klopčič, in se mu zaletel v nogo.

Liza se je tiho zasmejala.

»Domov, domov!« je pel nek sladek, radosten glas v njenih prsih.

Ta trenutek se je gimnazijec naglo okrenil k vratom, ozrl se še enkrat na Lizo in zavpil demonstrativno, ko je videl, da se je ustavila tudi ona:

»Farsik, tusem!«

Beli Farsik je skočil čez prag, in siva železna vrata so se trdo zaprla.

Liza je ostala nenadoma sama. In ravno tako naglo, kakor je prišlo, je tudi izginilo toplo, nežno čuvstvo radosti. Na ulicah je bilo umazano in prazno, in rumeno so se svetile svetilke. Ljudje so hodili mimo; njihovih postave so odsevale na mokrih kamnih in se topile nerazločno v somraku.

Liza je postala na mestu in odšla nato nazaj, nalahko omahovaje na oslabilih nogah.

Serjoža, dom, oče — vse je zasijalo brezmočno v njenih mislih in izginilo takoj. In v njej je bila jedna sama moreča, brezupna zavest, da

se ona »ne more« več vrniti nazaj, ker te Lize, ki je živila vesela in čista v tej stari hiši s Serjožo, s piščkom, pokojno in veselo, že ni več in je nikoli več ne bo.

Čuvstvo, kakor da se naglo potaplja k dnu, v globoko, kalno, zelenkasto vodo in da voda glušeče šumi v ušesih, je zatemnelo vse v njenih očeh in v duši. Razprla je široke oči, dvignila prestrašeno obe roki, obupano pritisnila muh k sencem in se ustavila.

»Konec!« ji je vzkrilnil v duši hladen, odločen glas. In vse je utihnilo in ugasnilo v njej, postalo pusto in prazno in mrtvo.

XII.

Ko je prišla Liza domov, je ležala Dora na postelji z obrazom v blazino. Ko je zaslišala ropot, se je dvignila z enim sunkom in zastrmela v Lizo z žarečimi vprašujočimi očmi.

»A, ti si...« je izpregovorila z zateglim negotovim glasom. »Kako si me prestrašila!«

Liza je mehanično odložila jopico, prižgala luč in zapazila na mizi list papirja, ki ga je napisala Dora, in črn revolver, ki se je svetil z mraznim, kovinskim bleskom.

Dora je vstala in stopila k mizi.

»Poglej kaj sem napisala...« je izpregovorila z nekako nenaravnim glasom. Bilo jej je tesno in sram pred nečem, dasi se je trudila, da bi se uverila, da je vse v njenem ravnanju in besedah — lepo in mračno.

Liza se je podprla z enim komolcem na mizo in je prečitala molče:

»Krivda najne smrti, prosiva, naj se ne zvrtača na nikogar. Medve umirava vsled tega, ker življenje sploh ni vredno, da se ga živi.«

»Jaz mislim, da to zadostuje?« je rekla Dora s čudnim, samozavestnim samoljubjem, in glas jej je drhtel. Objelo jo je čuvstvo, da je vse

to nekako naivno in neumno, in sramovala se je vsled tega pogledati Lizi v oči.

Liza je molčala in obstala v isti nerodni pozi, uprta z jednim komolcem ob mizo. Kita jej je padla čez rame in se zvila na mizi v majhen klopčič. Lizi se je naenkrat zahotelo, da bi vzela pero in pripisala še nekaj drugega, zelo važnega zanj, tisto kar je polnilo njene prsi in je! stiskalo srce. Toda samo vzdihnila je in se počasi vzravnila. Nato se je dotaknila s prstom revolverja in ga pustila zopet.

»Da, prav... meni je vsejedno...« je izpregovorila tiho.

Nastopil je trenutek težkega in za Doro mučnega molčanja. »Trebja je vendar delati karkoli... Kako neumno izpade vse...« se je posvetilo v njeni glavi.

»Trebja je zakleniti vrata...« je rekla neodločno in zardela.

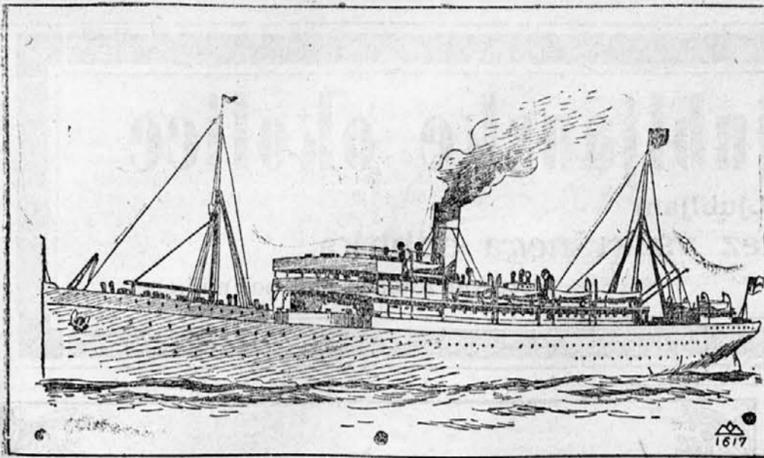
Liza je stopila tiho in zaprla vrata... Zopet je nastopilo moreče molčanje, in postajalo je vedno težje in težje. Liza je stala pri vratih, a Dora pri mizi. Nekaj ogromnega, neznosno strašnega in nelepega se je plazilo iz vseh kotov in napolnjevalo sobo. Dori se je zazdalo, da pričinja luč ugašati.

»A kaj je vendar to?« je hotela zakričati, a namesto tega je vprašala: »Kje si bila?« s takim čudnim glasom, kakor da jej tiči v grlu nekaj silnega.

Liza se je turobno ozrla in ni odgovorila. »No, kaj... trebja je k... končati...« je s težavo spregovorila Dora in jezik se jej je zatikal.

Liza je odgovorila zamolklo.

»Da...«

Parnik „Delhi“, ki je vozil pretekli teden iz Tilbury v Egipt, je med potjo zašel na sipino, in sicer pri rtiču Spar-tol v Maroku. Zaradi nemirnega morja je bila velika nevarnost za potnike in moštvo na ladji. Vendar se je posrečilo posadki neke francoske in neke angleške vojne ladje rešiti potnike in moštvo, tako da ni nihče ponesrečil.

je ena najboljših igralskih in pevskih ulog gospe Polakove. Opozorjamo, da more peti ga. Polakova le en večer na našem odru.

Slovensko deželno gledališče.

Milijonar. Komedia v štirih dejanjih. Dan-ski spisal Walter Christmas. Režiser H. Nučič. (Premijera v soboto, dne 16. decembra).

Imena »komedija« pač ta igra ne zasluži. Nedoleten deček Philipp Rocoby, ki sta mu umrla oče in mati, je posestnik velike trgovske hiše v Londonu in milijonar, živi pod varu-štvom gospoda Mückelmayerja in tete Klemen-tine, ki vodita njegovo vzgojo. Te vzgoje pa se »vzlednega dečka« -Emilija, jezi ga to preu-dobno življenje in uide z doma. Služi si svoj kruh sam kot raznašalec in pride v rodbino in-seratnega agenta Plummerja, kjer živijo nje-gova hči Solby, njen zaročenec slikar Ralph in njegova grbasta sestra Boss, ki so vsi usluž-benci Rowolyjevega magazina (ne: »magacina« kakor stoji na plakatu!) Mladi milijonar spozna tako v svojem inkognitu življenje nižjih slojev in spozna tudi podlost oddelnega načelnika v ma-gazinu, Snollerta. Ta bi bedo rodbine rad izbral da bi zapejal Lolly, zato ji preskrbi mesto »Probiermamzell« v magazinu. Mali Philipp pride slučajno sam v magazin in je priča Snollertovih nemoralnih ponudb in poizkusov; detektiv, ki mu je poverjena naloga, da najde izgubljenega dečka, pa mu je na sledu in v skrajni sili ukrade Philipp ženski plašč in preoblečen v žensko od-nese pete. Snollert, ki je dečka videl v magazinu uvidi, da tat ne more biti nihče drugi, nego ta; da bi se maščeval nad Lolly, ga da na sam bo-žični večer aretirati v stanovanju Plummerjevem. Zda seveda je inkognita konec in mladi milijonar deli darove in »srečo« na vse strani, Snollerta pa odpuste iz službe.

Karakteristika nekaterih oseb, n. pr. tete Kle-mentine, čudaškega otročjega konstrukterja »zra-koplova« Plummerja in tudi Snollerta ni slaba, deloma je že karikatura. Milieu v milijonarjevi hiši in v podstrešni sobici je dobro zadet. Razvoj dejanja pa ni dramatski, slučaj igra preveliko vlogo; posebno neokusen pa je osladno senti-mentalni konec. Z resno dramsko literaturo ta stvar nima nič opraviti. Res, škoda, da se igralce muči s takimi izdelki!

Igralcem ni kaj oporekati. Glavno vlogo dečka Philippa je imela ga. Iličičeva, ki je s svojo ljubko malo postavico kakor ustvarjena zanjo in jo je tudi prav temperamentno in dobro izvedla. Pravi užitek je bilo gledati in poslušati go. Da-nilovo kot afektirano teto; prav dober je bil tudi g. Bukšek kot Mückelmeyer. G. Peček kot pro-fesor je imel dobro masko in igro. Posebno skrbno je izdelal svojo nesimpatično vlogo Snoll-erta g. Skrbinek, bil je v maski in igri izvrsten. Prav dobri so bili tudi g. Danilo kot stari otročji Plummer, ga. Šettilova kot Lolly, gđ. Wintrova kot Boss in g. Šimček kot slikar. G. Drenovec pa ni napravil vtiska detektiva. Druge manjše vloge niso bile slabo izvedene. K pre-dstavi je še pripomniti, da so bile pavze neznosno dolge. Gledališče je bilo zelo slabo obiskano. lože skoro vse prazne!

Snegulčica. Pravljična veseloigra v petih slikah. Spisal C. A. Görner. Priredil Iv. Gor-nik. — Režišerka Avg. Danilova.

Nedeljska popoldanska predstava za otroke. Nemški igralec in dramatik starejše dobe Görner je bil eden izmed prvih, ki so dramati-zirali pravljice. Ena takih otroških iger je tudi »Snegulčica« („Schneewittchen“), ki se je že pred leti igrala na našem odru. Bil je popoldan posvečen našim malim, bilo jih je polno gleda-lišče; iluzija je dosegla pri njih najpopolnejši uspeh, ki si ga moremo misliti: mnogi so prav bridko in na ves glas jokali, kadar je Snegul-čica umrla in obraz se jim je šele razvedril, kadar je spet srečno oživela.

Igralo se je v celoti dobro; posebno gđ. Vero Danilovo in go. Bukšekovo je treba po-hvaliti; gda. Preka se ni razumelo, kaj je go-voril; drugače je bil dober, istotako g. Drenovec in vsi drugi. Neprijetno je motilo, ker se dame iz spremstva kraljice niso znale gibati v svojih toaletah, strašno so bile nerodne; vitezi pa niso vedeli, da je treba dame pustiti naprej. Drugače je bila režija dobra. Gledališče je bilo precej dobro obiskano.

Najnovejša telefonska in brzo-javna poročila.

Saborske volitve na Hrvaškem. Razpust sa-bora? Vojaški komisar. Banova izvolitev raz-veljavljena.

Zagreb, 17. decembra. Mandat hrvaškega bana Tomašiča, ki je kakor znano, »zmagal« v prvem zagrebškem okraju s štirimi glasovi ve-čine, je razveljavljen. Nova volitev se vrši jutri. Jutri se vrše nove volitve tudi v okrajih Vrbovsko, Karlovac in Korenica, kjer je vlada prve volitve sistirala le radi tega, ker je bila zmaga koalicijskih kandidatov zagotovljena. V Vrbov-skem kandidira že v Varaždinu izvoljeni zastop-

nik koalicije dr. Pero Magdić in je njegova zmaga gotova stvar. V Korenici kandidira koali-cionaš Svetozor Pribičević, v Karlovcu dr. Edo Lukinić, koalicijski. Že danes je gotovo, da bosta tudi ta dva prodrla z veliko večino.

Zagreb, 17. decembra. Angleški publicist Scotus Viator Watson, ki se je za časa saborskih volitev nahajal v Ogulinu, je poslal angleškimi časopisom v London velikansko brzojavko, v ka-teri je opisal vse skandale, katere je uganjala Tomašičeva vlada na dan saborskih volitev. Br-zojavka je imela celih 1800 besed. Toda vlada je v Zagrebu to brzojavko konfiscirala in jo skr-čila na 50 besed.

Budimpešta. V tukajšnjih političnih krogih se smatra položaj na Hrvaškem kot jako kritičen. Splošno se govori, da sabor ne bo sklican niti na prvo sejo, ampak bo, ko bodo volitve končane, takoj razpuščen. V tem slučaju bo ime-novano za Hrvaško vojaški komisar, ki bo dobil nalogo, da uredi razmere v deželi. Vlada je sicer na vse mogoče načine skušala dobiti ve-čino, toda opozicijske stranke imajo tolike zaslobove v ljudstvu, da je vsak vladin uspeh izključen. Jutri se volitve nadaljujejo. Gotovo je, da bo vlada poražena.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 17. decembra. Jutri se vrši seja po-slanske zbornice, v kateri bo rešena železniška predloga v drugem in tretjem branju. Razpravl-ja se bode tudi o raznih manjših predlogih, o katerih se bo debatiralo še v torek. V sredo se prično parlamentarne božične počitnice.

Delegacijsko zasedanje.

Dunaj, 17. decembra. Delegacije se snidejo k zasedanju dne 28. decembra t. l. Kakor se čuje, pripravljajo socijalni demokrati obsežno akcijo radi odstopa šefa generalnega štaba Con-rada pl. Hötzenendorfa. Socijalisti nameravajo spraviti na dan vse gradivo o hujšanju iz Bel-vedera proti Italijanom. Tudi zadnji konflikt med zunanjim ministrom grofom Aehrenthalom in no-vim vojnim ministrom Auffenbergom, ki je nastal za časa zadnje skupne ministrske konference, pride na dnevni red. Pri tej priliki se bo oglasil k besedi dr. Masaryk, ki bo zopet vehementno napadal Aehrenthala in njegovo politiko.

Razne vesti.

* **Ženin — morilec.** V Katovicah je na svatbi neki ženin zastrupil svojo nevesto in nje stariše, nakar je pobegnil. Odnesele je seboj tudi vse premoženje nevestinih starišev v znesku 10.000 kron.

* **Lavina jih je zasula.** V bližini Grenobla je 5 delavcev, ki so bili zaposleni pri zgradbi električne železnice, zasula lavina in jih potegnila s seboj. Dva sta bila rešena, ostale tri pa so našli mrtve.

* **Velika nesreča.** V Splitu je v sobi ne-kega sivega starčka, ki se je nahajal s tremi otroci sam doma, nenadoma nastal ogenj. V trenotku se je plamen polastil vseh štirih. Starček in en otrok sta popolnoma zgorela, dočim so bili ostali smrtonovarno opečeni.

* **Življenja sit.** V Reki je iz samomorilnih namenov skočil 49 letni delavec Ivan Perić iz svojega stanovanja na cesto. K sreči je zadobil samo nevarne poškodbe. Ponoči je iz bolnice kamor so ga odpeljali, skočil zopet skozi okno in se ubil.

* **Londonske šole.** Že od zunaj londonska šola opozarja na sebe. Vhodi so široki in v treh minutah se lahko šola, ki ima 500 učencev, iz-prazni. — V prvem nadstropju je dvorana, okoli nje so pa, drug poleg drugega, vhodi v učilni-ce; vrata so samo steklena. Svetloba v dvorano prihaja skozi ta steklena vrata iz učilnice. Tudi posamezne učilnice ločijo samo steklene stene. Petje in glasno govorjenje se sliši sicer iz ene učilnice v drugo, toda to ne moti ne učiteljev, ne učencev. Navajeni so že na to. — V dvorani se zbira mladina v odmorih, če je neugodno vreme. Če je pa lepo vreme, gre na dvorišče. — Če sta deška in dekliška šola v enem poslopju, sta od sebe ločeni. Fantje se igrajo na dvorišču, dekleta pa na ploščati strehi poslopja, ki je se-veda ograjena z močno železno ograjo. — Na igrišču je med odmorom nenavadno tiho. Učenci gredo tja lepo v parih, in ravnotako tudi nazaj. Odmor traja 20 minut. — Ti odmori zelo ugodno vplivajo na zdravje otroka. Za otroke je tudi mnogo igrišč v javnih nasadih. — Pouk v lon-donskih šolah traja od 9. do 12. in od 2. do 5. Velika važnost se polaga na ročna dela fantov. Iz lesa delajo različne majhne predmete po da-nih vzorcih. Sploh londonsko šolstvo zelo po-udarja praktično stran. Deklice n. pr. se uče ku-hanja in gospodinjstva. Poleg telovadbe se po-učuje tudi plavanje. Od naših šol se torej lon-donske razlikujejo posebno v tem, da so bolj praktične.

* **Iz zapora je ušel.** Herman Michelstäd-ter, ki je bil pred kratkim zaprt radi vtihotap-ljenja saharina, je v četrtek ušel iz zagrebške ječe. Židovski slepar je skušal že pred par tedni pobegniti iz ječe, kar se mu pa ni posrečilo. Ko-

mečno je hlinil bolezen, nakar so ga spravili v bolnico. Michelstädter je to priliko takoj izrabil in s pomočjo par prijateljev, ki so mu preskrbeli obleko, pobegnil. Vrata je zvedel o begu šele 16 ur pozneje. Sleparski žid je bil radi vtihotap-ljenja saharina že parkrat kaznovan.

* **Poslopje angleškega poslanštva zgo-relo.** Iz Carigrada se poroča, da je požar uničil poletno rezidenco angleškega poslanštva v The-rapiji. Bogato pohištvo, ki je bilo deloma last države, deloma poslanštva, je skoro popolnoma uničeno.

* **Šahovska bitka med Laskerjem in Ca-pablanca.** Šahist Capablanca je pozval svetov-nega šahovskega mojstra Laskerja na šahovsko bitko Lasker je poziv sprejel. Kakor znano, je Capablanca v letošnjem turnirju v St. Sebastianu dobil prvo ceno.

* **Beg kitajske princeze z igralcem.** Po poročilih iz Pekinga je soproga dosedanega re-genta princa Čuna pobegnila z igralcem Jan-čaulujem.

* **Socijalni demokrat na adresi kneza.** Na adresi, ki ga je poslal monakovski magistrat princu Juriju Bavarskemu povodom njegove za-roke z nadvojvodinjo Izabelo, je podpisan tudi socijalno demokratičen član monakovskega obč. sveta. To je prvi slučaj, da je socijalni demokrat podpisan na taki adresi.

* **Koliko velja amerikance tuberkuloza?** Neki amerikanski statistik je postavil vprašanje, koliko gospodarske škode imajo Zedinjene države zaradi tuberkuloze. On računa, da v Zedinje-nih državah umre vsako leto 200.000 ljudi na tuberkulozi. Za vsakega postavlja kot vrednost kapital 8000 dolarjev. In po tem računu znaša škoda, ki jo v Zedinjenih državah vsako leto povzroča tuberkuloza, 1600 milijonov dolarjev ali 6 in pol milijarde kron.

* **V blaznosti.** V Weidlingau je postal 19 letni sin nekega hišnega posestnika nenadoma blazen. Domišljeval si je, da ga zasledujejo medvedi in odšel na cesto, kjer je izstrelil več strelcov, ki so pa zgrešili svoj cilj. Policija je ne-srečneža takoj odpeljala v opazovalni oddelek. — V Magdeburgu je poštarjeva gospa Wiegand v blaznosti zadavila svojo 10 letno hčerko in se nato obesila na rjuho.

Po sklepu lista.

Dr. Ivan Tavčar — novi župan ljubljanski.

Danes dopoldne ob 10. uri se je po dolgem času nad 15 mesecev spet sešel ljubljanski ob-činski svet — v novi sestavi, da izvoli novega župana. — Sejo je otvoril s pozdravom najsta-rejši obč. svetovalec g. I. Bonač, ki je naznanil, da sta gg. Štefe in Kregar »opravičeno zadržana« in je torej navzočih 43 obč. svetovalcev. Za ove-rovatelja zapisnika imenuje gg. Kneza in dr. De-telo. Edina točka dnevnega reda je volitev žu-pana. Kot skrutinatorja fungirata gg. dr. Triller in dr. Zajc.

Dobil je dr. Ivan Tavčar 23 glasov, dr. Fran Detela 12 glasov, dr. Edvin Ambrositsch 7 glasov, 1 glasovnica je bila pa prazna.

Izid volitve so narodno-napredni občinski svetovalci in občinstvo na galeriji pozdravili s ploskanjem.

Dr. Tavčar se je somišljenikom na kratko zahvalil za zaupanje in izjavil, da izvolitev sprejme če bo od cesarja potrjena.

Nato je g. Bonač sejo zaključil.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pla-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Proda se zaradi družinskih razmer dobro idoča trgovina v prometnem kraju. Natančneje se poizve na Poljanski cesti št. 3.

Nemeblovana soba se odda takoj v najem. Soba je pripravna tudi za kakršnokoli shrambo. Poizve se v Franciškanski ulici 8. I. pri L. Je-lencu. 7913—1

Vila ob cesti na Rožnik št. 41 se radi smrti takoj jako ugodno proda. Istotam se odda tudi takoj stanovanje, obstoječe iz treh sob, kopal-nice, pritliklin in z uporabo vrta. Pojasnila daje: M. Klepec, Cesta na Rožnik 41. 778—3

Mladenič, večš slovenskega, nemškega in ijalijskega jezika želi službo blagajnika ali pisarča. Ponudbe pod št. 100 na »Prvo anončno pisarno«. 688—2

Ptičinski stroj št. 8. se prav poceni proda. Kje pove »Prva anončna pisarna«.

Hiša v Ljubljani z 7 stanovanji, lepim sad-nim vrtom in vrtom za zelišča se radi zadrževanja pri obrtu takoj proda. Dalje je tudi na-prodaj v Litiji več stavbenih parcel na jako pro-metnem kraju. Natančneje se poizve v »Prvi anončni pisarni«. 780—3

Dvoje stanovanj po 2 sobi, pritliklinami ter delom vrta se odda za februarjev termin. Lepi pot št. 3. 779—3

Zahvala.

Povodom smrti svojega iskreno ljub-jenega soproga, gospoda

Josipa Šmid

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi stali v teh težkih dneh ob strani. Prav lepa hvala tistim, ki so me v žalosti to-lazili, in vsem društvom ter po-sameznikom, ki so mojemu dragemu soprogu izkazali čast na poslednji poti. Zahvaljujem se tudi prijateljem pokojnika, ki so darovali toliko krasnih vencev.

Prisrčna hvala gg. pevcem in slavni škofjejoški godbi za v srce segajoče žalostinke.

Posebej se zahvaljujem še gospodu zdravniku dr. K. Zakrajščku, ki se je požrtovalno trudil za pokojnika.

Dragega in nepozabnega soproga pri-poročam v molitev in trajen spomin.

Škofja Loka, 15. decembra 1911.

Ana Šmid.

Opekarski akordant

prevzame opekarska de-la pri kaki večji ope-karni za več let. Ponu-dbe pod »K. F.« na Prvo anončno pisarno. P711

Darujte za C. M. družbo!

Naznanilo.

Slav. občinstvu vljudno uaznanjam, da sem prevzela staroznano gostilno pri

„VINSKI TRTI“

Tržaška cesta šte. 4.

kjer bom točila pristna vina, izborno marčno pivo v sodčkih in steklenicah in skrbela vedno za gorka in mrzla jedila.

Za obilen poset se priporoča

Mici Živec, gostilničarka.

P709

Ženitna ponudba.

Posestnik, gostilničar in vinski trgovec na deželi, vdovec s 3 otroki v starosti od 7 do 13 let išče žene, sposobne za gostilniško obrt in gospodinjstvo. Sta-ro 28 do 32 let, premoženje od 20 do 30.000 K. Ponudbe s slikami, ki se vrnejo, pod »Ženin«, na »Prvo anončno pisarno v Ljubljani. P 713

Dve lepo mehlovani sobi,

vsaka s posebnim vhomom, v I. nadstropju Ko-menskega ulica šte. 16

: se oddaste takoj. :

Telovadno društvo Sokol v Idriji javlja tožno vest, da je umrl njega prvi starosta in častni član, brat

Jan Gruden.

Bil nam je zvest do zadnjega diha — spomin nanj ostane neminljiv!

V Idriji, 17. decembra 1911.

Kmetska posojilnica **4 1/2 0/0** ljubljanske okolice

r. z. z. n. z. v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Prva kranjska drogerija, parfumerija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Zunanja naročila izvršuje z obratno pošto. — Ceniki so na razpolago.

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Ceniki franco.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj Glasbene Matice.

Največja in najstarejša trgovina in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

C. kr. avstr. pošt.-hranil. konto št. 114.603 Ljubljana, Kongresni trg 15 Naslov brzojavkam: Klavir-Breznik Ljubljana.

(nasproti nunske cerkve.)

Klavirje dvorne trdke Bösendorfer, Czapka, Hözl & Heitzmann, Stelzhammer in Manborg (amer. harm.) imam le jaz izključno edini zastopnik za Kranjsko v velikanski zalogi in izbiri. Ne dajte se varati po navidezno cenem, valjivem „pofelnju“, osobito, ker nudim vsakomur, da si po kolikor mogoče najnižji ceni ali na čudovito majhne obroke brez vsakega zadatja nabavi prvovrsten instrument z resnično pisмено 10 letno garancijo. Stari klavirji najugodnejše v zameno. Izposojevalnina najnižja. Popravila in uglaševanje vseh glasbil najceneje. Preigrani klavirji vedno v zalogi. Violine, citre, kitare, tamburice, harmonika, telov. rogovl in strune po tovarniških cenah. — Ves dan odprto!

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezene, Jabots, šerpe, damski ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Krojaški salon za gospode

Ivana Magdiča

v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 10

priporoča v lidoči sezoni moderno angleško blago.

L. J. Fröhlich

obni slikar in pleskarski mojster, dekoracije, napisi in cerkveno slikarstvo

Ljubljana, Hrenova ulica 17.

Postno-hranilnični račun šte. 113.059.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane četertletno K 1-80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Modni salon Ivana Schiller

Sv. Petra cesta št. 31 p. 569

priporoča

klobuke v vseh izvršitvah.

Vsa

popravila točno in ceno!!

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Čez opoldan odprto.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svoje bogate zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarske in knjižniške strohe spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov

Lastno založništvo
Musikalije

Trzinova št. 118

Najmodernejšee črke
Litografija

Priloga knjižnice št. 78.307.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najrazmernejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Vse čisti dobitki se razdeljuje zavarovalnicam; deseta del se ga je izplačeno K 2.400.710.—

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fendi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.856.000.—.

Pe velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojavnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Plačane so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslednja in premijsna posla požarnim škodam po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvini, razbitju ognjenih in električnih plošč.

Škoda cenjuje takoj in najkvalitetnejše. Učiva najboljši strovi, hoder poslednja.

Dovoljuje in hitro dobitke izplačane podpore v narodno in občinske namene.

Del. glavnica: K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Promese za bližnja zrebanja:

Promese kreditnih srečk à K 26.—
Promese srečk za uravnave Donave à K 16.—
Promese ljubljanskih srečk à K 10.—
Promese zemljiških srečk II. em. à K 6.—

Zrebanje dne 2. januarja 1912
Zrebanje dne 2. januarja 1912
Zrebanje dne 2. januarja 1912
Zrebanje dne 5. januarja 1912

Vse 4 promese skupaj K 56.—

Glavni dobitak K 800.000.—
Glavni dobitak K 120.000.—
Glavni dobitak K 50.000.—
Glavni dobitak K 100.000.—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %

Eternit

ETERNIT-tovarna

Patent HATSCHER
Najboljše pokrivanje streh
General. zastop: V. Janach & Co., Trst.

Glavna zaloga:

T. Korn, Ljubljana.